

Jiří Moravčík

Janáček se Sušilem by z Marcipánu měli určitě radost

(Kulturní magazín UNI – 2003)

Zatímco v pětasedmdesátém roce angličtí Steeleye Span ,tančili kolem „klobouku“, mocně přitom rozfoukávající dýmající folkrockový požár založený pár let předtím jejich kamarády Fairport Convention a anglické lidové písničky pod jeho žárem vykvétaly do bujaré krásy, v Čechách zrovna probíhala z dnešního pohledu jalová diskuse dvou nepochybně dobře to myslících hudebních zapálenců. Vynikající hlasový pedagog Leo Jehne, dej mu pánbůh věčnou slávu, tehdy v bedlivě sledovaném magazínu Melodie v souvislosti s údajnou tvůrčí krizí české popmusic napsal: „Nedomnívám se, že skutečně dnešní populární hudbou může být něco, co po muzikantské stránce přináší už ověřená hudební dílka minulosti (rozuměj lidové písničky pozn. aut.), nebo co jejich postupy napodobuje.“ A zároveň zpochybnil snažení folkaře Jaroslava Hutky, hluboce ponořeného do Sušilovy sbírky moravských lidových písní a brzy nato natáčejícího přelomové album Stůj, břizo zelená. „Cena za tuto kulturně osvětovou činnost byla dosti velká,“ zpražil ho Leo Jehne, rozčarovaný Hutkovým ,mnohé měnícím‘ přístupem, který mu následně odpověděl: „Píseň má hodnotu ve své aktuálnosti a je třeba ji proto umožnit hledání aktuálnosti nové.“ A pravda stála na jeho straně, vždyť i Leo Janáček měl za to, že „věrnost každé písně leží v ní samé“. Zkrátka, že lidová hudba putující dějinami se mění s ohledem na potřeby té které doby, aniž nutně musí ztrácet své zdravé jádro, svého jedinečného ducha moudrosti a nesmrtelnou melodičnost. A zprznit ji mohl suchopárný kantor v 19. století, stejně jako technobuřiči dneška; zprznit, nikoliv zabít. Génius lidovosti přenášený nezřídka pouze ústně z otce na syna jako by něco takového ani nepřipouštěl. Moravský kněz František Sušil, sbírající zapomenuté písničky po Moravě, je pro další generace proto raději rovnou zaznamenával v nejstrozejší podobě, nechávaje tak budoucím přezpívatelům nesvazující prostor.

„Písničku ze Sušila se naučíte, přezpíváte si ji, ona ve vás přirozeně zní, a pak si sama řekne, co chce,“ tvrdí Jiří Hodina, leader skupiny Marcipán, který stejně jako kdysi Hutka Sušilovou sbírkou listuje, co to dá. Z devatenácti skladeb alba POLAJKO! (Supraphon, 2003, 46:59) jich tady i tentokrát našel plnou hrst – rovných šestnáct. Manželé Vedralovi z Vysokého Mýta moravské lidovky rozjazzovali, Čechomor se zhlédl ve skočném jethrotullském folkrocku, Fleret v hospodské přímosti, Kantoři v archaičnosti – každý to cítí jinak, snahu mají přitom bohulibou všichni, stejně jako Marcipán. Zůstává věrný akustickým nástrojům, klavíru přizvukují saxofony, flétny, kytara a housle, slyšitelně naznačující, od jakých že to žánrů jednotliví hráči přišli. Naznačující, nikoliv mičurinovsky patvarující. Marcipán zlehka kombinuje, má dar přirozeného aranžérského pohrávání si, nelísá se slávychtivě k posluchačským nohavicím; písničky neroztahuje do neúnosnosti, málokdy se opakuje, nestřílí od boku. Z nádherného, s lidovostí semknutého hlasu Jiřího Hodiny sálá teplo, člověčenství a milost; prostě mu věřte. Duety s klavíristkou Martinou Příbylovou pak bodají uvěřitelným smuténkováním. Některé písničky už jako by ani z Moravy nepocházely, tolik se v nich děje nového, teprv až když začne Hodina zpívat, jste zase v cuku letu doma. Marcipánský náhled na ně dokáže totiž své přetavitelství zaplatpánbůh ukočírovat. Janáček se Sušilem by z Marcipánu měli určitě radost; a nepochybně i pan profesor Jehne. Ne pouze folkrockem musí být nutně lidové dědictví živo.